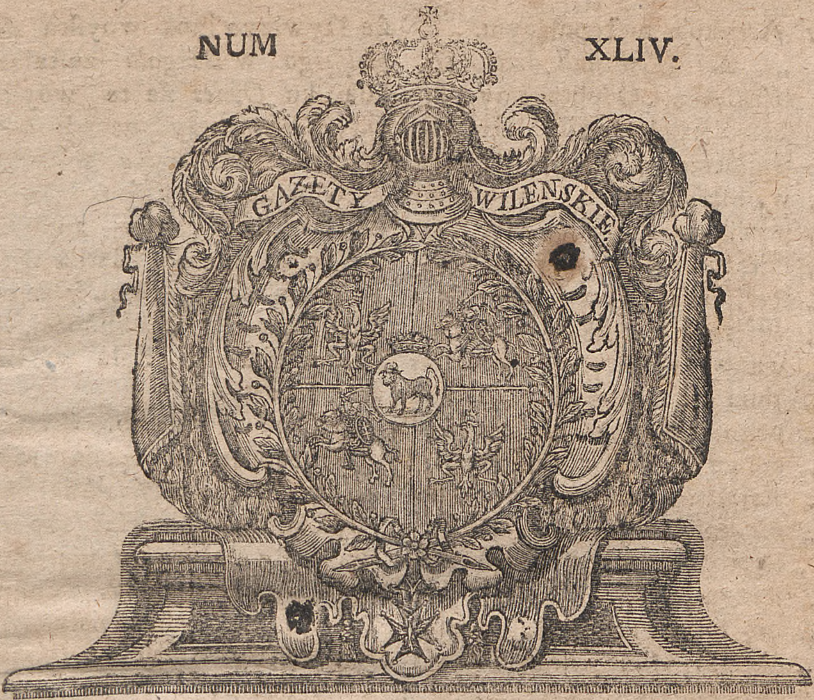
NUM XLIV.

w PIĄTEK DNIA 31. PAZDZIERNIKA ROKU 1783

Z Londynu dnia 16. Wrzesn: Na zgromadzeniu Dyrektorow Kompanii *Indyiſkiey*, dnia 8. teraznieyſzego miesiąca *Miniſterium* naſze kazało im donieść o Traktacie oſtatecznym pokoiu, zawartym z *Francyą*, i razem o Artykułach przedugodnych podpiſanych z Rzecząpoſpolitą *Holenderſką*, Poſłano więc umyślnego lądem do *Indyi* z liſtami, a tych liſtów *Duplicaty* okręt ieden tamże powiezie. Mamy ztamtąd wiadomość, iż *Maratowie* pokoy znami zawarli. Sam Dwor tę nowinę podał do wiadomości w dziſieyſzey ſwoiey gazecie,

173

w Artykule następuiącym.

„ Z *Whitehall dnia 16.* „ *Września.* Odebraliśmy lądem wiadomość z fortecy „ *Guillaune*, w *Benglu* leżącey „ w listach dnia 10. marca „ przeszłego pisanych, że „ Traktat z Państwem *Mara*„ *tow* iest tam zawarty dnia „ 17. maia r. 1782. i ratyfiko. „ wany w fortecy *Guillaume* „ dnia 6. Czerwca następuiącego. Tenże traktat zupełnie iest potwierdzony od „ *Paisywa* i Ministrow w *Poonie* dnia 20. Grudnia; i dwa „ iego oryginały ostatecznie „ są zamienione, ze wszystkiemi formalnościami, między „ Panem *Andersonem*, i *Madajec - Gindia*, dnia 24. miesiąca „ Lutego przeszłego „

Do tey urzędowey wiadomości przydaią inne raporta, że *Mangalore* Stolica Państwa *Typpoo - Saib*, na Brzegu *Malabarskim* leżąca, wzięta iest od woyska *Angielskiego* dnia 6. Marca; że przytym woysko *Angielske*, na Brzegu *Koromandelskim* będące. znaydowało się całe w dobrym stanie. i maszerowało przeciwko *Francuzom* złączonym z *Tippoo Saib*: że Dywizya inna woyska *Angielskego* w *Bengalu* zostaiąca szła ku *Oude*; że te woyska cały swóy kray nazad odyskały; że w *Bengalu* wszystko było w zupełney spokoyności; że *Edward - Hughes* popłynął z *Bombay* dnia 20. Marca z 17. okrętami szeręgowemi; y że podług ostatnich wiadomości, Eskadra *Fracuska* stała w *Trankwebarze*

Z Londynu dnia 30. Wrześn:

Mocno się tu lękaią rozruchów i kłótni z *Irladczykami*, i aby okoliczności *Irlandzkie* niewzmogły się, i góry nie wzięły; a to tym barziey, że oni o *Independencyi* zamyślaiaią.

Przyszły listy z *Irlandyi*, które maią być barzo interesuiące, ponieważ Taiemna Rada umyślnie była zwołana. Reymenta: 6, 10, 13. 16. 21. 26. 47. 48. 51. 91. i 65. rozkaz odebrały zaraz wychodzić do *Irlandyi*.

Jeżeli Jmć Pan *Montgolfier* będzie w *Paryżu* woiażował po powietrzu; nasz też J. P. *Wright* wymyślił taką czapkę, w którey można chodzić po dnie rzek i morza. Dał on iuż tego wynalazku doświadcze-

nie na sobie, gdy przez dwie godziny bawił się pod wodą, bez naymnieyszey na zdrowiu szkody. W ten czas właśnie zaprzątamy się ciekawością, co się dzieie nad ziemią i pod morzem. Kiedy naybarziey uważać należałoby, co się czyni teraz na ziemi i na morzu.

Z Wiednia dnia 3. Paździer:

Cesarz Jmć przeszłey niedzieli, był na Mszy w Dworskim Parafialnym Kościele; po którey, przy tuteyszym Dworze zostaiący *Rossyiski* Minister Xiąże *Galiczyn*, prezentował Cesarzowi Jmci Xiążęcia *de Sſapów*, wyznaczonego do Dworu *Sardyńskiego* na urząd Pełnomocnego *Rossyiskiego*, Ministra, który nazaiutrz z tąd do *Turynu* pospieszył.

Z *Węgier* piszą, iż, zbierania wina, we wszystkich okolicach tego Państwa, przy końcu zeszłego ieszcze miesiąca, początek wzieły, i wszędzie prawie nad nadzieię większy wina iest dostatek.

Z *Budy* donoszą o tak wielkim dostatku wina po niektórych okolicach, że nie mogą dostarczyć beczek, i za iednę próżną beczkę, dwie takieyże miary napełniaią moszczem, czyli tłoczonemi iagodami.

Z Wiednia dnia 23. Września.

Wszystkie teraźnieysze okoliczności, i te przygotowania, które się po wszystkich naszych Prowincyach czynią, nieuchronną nam obiecnią woynę.

Król Jmć *Szwedzki* tu iest oczekiwany; i u Dworu stać będzie.

Listy od Granic *Tureckich* donoszą, że przy końcu Listopada, wszystkie fortece będą w stanie do obrony.

Mówią w tym momencie, że iuż na 15. do. 20. Reymentów *Rossyiskich* przeprawiło się przez *Dniepr*, i pomaszerowało do *Moldawii*.

Kancellarya woienna, kazała sobie podać wszystkie planty, robione ieszcze za Xiążęcia *Eugeniusza*, które chowano w Bibliotece Cesarskiey.

Z Wiednia dnia 27. Września

Król Jmć *Szwedzki*, około 20. przyszłego miesiąca, pewnie tu iest oczekiwany, Ma się ten Monarcha u nas 14. dni zabawić; i iak słychać, Cesarz Jmć ma dla tego Gościa wielkie wyprawować festyny,

Woienne rynsztunki z wiel-

kim czynią się pospiechem; z tym wszystkim wielu iest tego zdania, że nie przyidzie do woyny, ponieważ *Porta* na wszystko przystanie.

Z Petersburga dnia 5. Wrześ.

J. Pan *Tamara*, przysłany tu iest teraz od Xiążęcia *Potemkina* z tą nowiną, że dway Xiążęta *Georgiańscy*, *Herakliusz* i *Salomon*, dobrowolnie ogłosili się Wassalami *Rossyi*; która okoliczność, czyni do reszty *Rossyą* Panią brzegów *Północnych* i *Wschodnich* morza *Czarnego*. Pomienionego J. Pana *Tamarę* Jmperatorowa Jeymość wyniosła do rangi Pułkownikowskiey.

Eskadra wysłana z *Cronsztadt* na krążenie na morzu *Baltyckim*, ma tylko 6. okrętów i 2. fregaty, z liczby 15. okrętów szeręgowych i 10. fregat, które stały w tym porcie.

Z Węgier dnia 14. Wrześna.

Mówią, że *Rossya* rezolwowała się, nie *offensive*, ale szczególnie *defensive* mieć się.

Z Paryża dnia 15. Września.

Hrabia *de St. Priest*. Poseł Królewski w *Konstantynopolu* rezyduiący, prosi iuż od dawnego czasu o pozwolenie u Dworu swego, aby mógł być od Poselstwa uwolniony, albo przynaymniey powrócić na czas do *Francyi*. Wątpią wszakże, żeby mu to pozwolenie było dane w ninieyszych okolicznościach, zwłaszcza po odebraniu teraz od niego ostatnich listów, z których Król nasz tak był kontent, iż zlecił Hrabi *de Vergennes*, aby temuż Posłowi swoie Królewskie ukontentowanie oświadczył. Jeżeli iednakże J. P. *de St. Priest* powróci z swego Poselstwa, rozumieią, iż na iego mieysce poiedzie Hrabia *de Choiseul Gouffier*, znaiomy dobrze tak dla swoich obszernych wiadomości, mianowicie w tym, co się tycze kraiu *Lewanckiego*, iak dla swoiey podróży do *Grecyi*. Dowiaduiemy się także, iż Margraf *de Clermont d' Amboise* nie powróci więcey w poselstwie do *Neapolu*, ale na iego mieysce poiedzie Baron *de Talleyrand*.

Z Bononii dnia 23. Września.

Listy *Rzymskie* zapewniaią, że *Ociec S.* pod protextem iechania do *Bononii* dla niektórych okoliczności ściągaiących się do Rządu, kazał podróżne swe powozy przygotować, i że ma się z tąd udać do *Francyi*.

NUM XLIV.

SUPLEMENT

DO GAZET WILENSKICH

w PIĄTEK DNIA 31. PAZDZIERNIA ROKU 1783.

Z Paryża dnia 19. Września. Chociaż za pewną tu rzecz twierdzą, że pod czas woyny *Rossyi* z *Portą*, *Francya* neutralność zachowa; z tym wszystkim głoszą tu, że dla zapewnienia swego handlu, może opanować *Kandyą* y niektóre na *Archipelagu* wyspy.

Z Paryża dnia 26. Września. Rozkaz do *Tulonu* wysłano, ażeby tam woienne budowano okręty. Jak słychać, Dwór nasz miał posłać z zapytaniem do Dworu *Wiedeńskiego*: czy Cesarz Jmć w samey rzeczy pod czas woyny z *Portą*, do niey się zechce przyłożyć, czyli nie.

Z Kliwi dnia 8. Października. Mamy następuiący list pisany z *Wiednia*, *Rossya* szczerze gotuie się do woyny, choćby ią przyszło prowadzić i tey zimy następuiącey. Woyska Cesarskie także są w marszach, i idą ku granicom *Tureckim*. Dwór *Wiedeński* coraz więcey wyciąga ofiar od *Porty*, co bez wątpienia sprowadzi woynę, i da przyczynę Cesarzowi do uderzenia na *Ottomanow*. *Turcy* zebrali na 100,000. woyska w *Azyi*; które, przeprawuiąc się przez *Georgią*, maszeruie ku brzegom *Morza Czarnego*. Z drugiey strony Xiąże *Repnin* ma rozkaz, iak upewniaią, maszerować prosto do *Ardyanopolu* z 30,000. Woyska, nie zatrzymuiąc się przy żadney Fortecy. Żywności iemu dodawać będą *Austryacy* rzeką *Dunaiem*.

„Nie trzeba iednakże rozu-

nieć, żeby *Tatarowie* cierpliwie znosili panowanie *Rossyiskie*: Familie nayznacznieysze, i naybogatsze opuszczaią kray, i kupami zbieraią się do *Konstantynopola*, gdzie niemało lud podniecaią do zemsty. Co się tycze Xiążąt *Georgi*, prawda iest, że Xiąże *Herakliusz* uięty podarunkami *Rossyiskiey* Monarchini, iako to, Berłem i Koroną, którą mu posłała, nakłonił się do poddania się pod iey obronę, i ogłosił się iey hołdownikiem; ale Xiąże *Salomon* nie przyioł podarunków, nie chcąc od nikogo zależeć, iak iedynie od swoiey szabli.. Y te to są nowiny które do nas przyszły z *Konstantynopola*; gdyż z *Petersburga*, lub od *Rossyiskiego* woyska nie można się niczego dowiedzieć.,,

,, To iest prawda, że eskadra maiąca ieden okręt od 70. trzy od 66. ieden od 56. armat, i kilka fregat, wyszła z *Kronstadt* dnia 15. i 18. Sierpnia. W *Petersburgu* głoszą, że ona popłyneła tylko na krążenie po morzu *Baltyckim*; ale tu tego są rozumienia, że ta eskadra, wyznaczona od dawnego czasu na morze *Srzodziemne*, tamże płynie: i chociaż nie iest dobrze we wszystko opatrzona, mówią iednak, że w portach *Angielskich* znaydzie dosyć posiłkow i w ludziach i w ammunicyach.

,, P. S. W tym momencie odbieramy potwierdzienie tego wielkiego i do wiary niepodopnego proiektu, ażeby Xiąże *Repnin* maszerował aż do *Adryanopola*. Graf *de Sołtykow* ma mu tył zabespieczyć. Rzecz ta znaydzie barzo wielkie trudności; ponieważ w *Oczakowie*, *w Benderze*, *w Chocimie*, i w Fortecach *Ottomańskich* nad *Dunaiem* leżących, wiele iest woyska *Tureckiego*. W reszcie iuż tu żadney nie masz wątpliwości, ani o zamysłach naszego Dworu, ani o tym przymierzu, które zawarł z *Rossyą*. Naypierwsze tu osoby nazywaią ten nowy Związek, *małą nieiaką niewiernością przeciwko naszey dawney przyiaciołce, Francyi.*

Z Mądrytu dnia 8. Września.

Generał Leytnant Don *Antoni Barcelo*, za swoim dnia zawczorayszego przybyciem do *S. Ildefonsa*, barzo mile i z wielkiemi dowodami wyso-

kiego siebie szacunku, od Króla Jmci i od Xiążęcia *Asturyi-skiego* był przyięty. Wyprawa iego na *Algier* nie była w prawdzie niepomyślna; nie tak iednakże poniżyła zbóyców *Algierskich*, żeby im moc zemszczenia się nad nami odięła. Znowu ci Korsarze ukazali się na naszych morzach, i zabrali nam trzy statki, z których ieden płynący z *Sewilli* do *Lewantu*, należał do Króla Jmci, i szacowany był do piąciu millionow *Realow*. Po odebraney tey nieprzyiemney nowinie, wysłano zaraz z *Kartageny* iednę fregatę, i 8 szebek. Popłynie z tegoż samego portu druga Dywizya, złożona z dwóch okrętów szeręgowych, i z iedney *Belandry*; uda się ona do *Konstantynopola*; ale cel iey szczegulnieyszy ten iest, aby zwiedziła iak naylepiey morze *Srzodziemne*, mianowicie *Archipelag*, i położenie portów *Lewanckich*; która żegluga nie barzo ieszcze była znaioma naszym marynarzom, a teraz stała się wielce potrzebną, dla zawartego niedawno Traktatu między *Hiszpanią i Portą*.

W tych dniach w Zamku *S. Ildefonsa*, uczyniona iest zamiana Traktatu zawartego między *Hiszpanią, Francyą*, i *Luzytanią*: i podług listów z tego ostatniego Królestwa, ogłoszono w *Lizbonie*, przystąpienie tego Dworu do *Paktow* Familii Domu *Burbońskiego*.

Pan *William-Carmichael*, który od kilku lat przy naszym Dworze zawiadywał interes sami *Stanów-Ziednoczonych Amerykańskich*, był teraz prezentowany Królowi Jmci i Familii Królewskiey, przez naypierwszego Ministra Hrabię *de Florida Blanca*. Jest to pierwszy krok, przez który Dwór nasz uznaie *Independencyą Amerykańską*.

Od Dunaiu dnia 18. Września.

Dnia 8. tego miesiąca, przybiegł znowu kuryer z *Stambułu* z listami do Dworu, i do niektórych partykularnych osob, które głoszą, że *Janczarowie* zmówiwszy się z pospólstwem, wielkie wykroczenia w tym mieście popełniaią, i nawet *Sułtanowi* i *Dywanowi* buntem grożą, ieżeli woyna nie będzie ogłoszona.

Z Leydy dnia 23. Września.

Podług ostatnich nowin z

Konſtantynopola, J Pan *de Bulhaków*, Poſeł *Roſſiſki*, donioſł zebranemu *Dywanowi*, że Jmperatorowa Jeymć iego Monarchini, zawarła Traktat przymierza *zaczepnego* i *odpornego* z Ceſarzem. We wſzyſtkich robotach z *Dywanem*, Miniſtrowie dwóch Dworów, *Wiedeńſkiego*, i *Petersburſkiego*, zgodnie zawſze z ſobą czynili; i Jmperatorowa Jeymć *Roſſyiſka*, chcąc nadgrodzić Jmci Panu Baronowi *de Herbert*, Jnternuncyuſzow *Wiedeńſkiemu*, ważnego przyſługi uczynione dla ſpólney ſprawy, napiſała do niego barzo grzeczny liſt wraz z wexlem na *8,000*, *Rublow*; a małżonce iego przyſłała piękne futro, koſztuiące do 5.000. *Piaſtrow*. Z tey ſamey okoliczności, Tłumacz Jmci Pana Jnternuncyuſza, odebrał wexle na 3,000, *Piaſtrow*

DONIESIENIE Z WILNA

W Drukarni tuteyſzey znayduią ſię kſięgi. *1*. *Hiſtoria naturalna Króleſtwu Polſkiego czyli zbior krótki przez alfabet ułożony, zwierząt, roſlin i minerałow nayduiących ſię w Polſzcze i Litwie zebrana przez X. Ładowſkiego S. P.* 2. *Dykcyonarz ſłużący do poznania hiſtoryi naturalney i różnych oſobliwſzych ſtarożytności, które ciekawi w gabinetach znayduią, dzieło z Francuſkiego przełożone przez tegoż.* 3. *Przyięcie nayiaśnieyſzego Pana w Siedlcach roku 1783.* 4. Opiſanie podróży do Biłgoraia. 5. *Przydatak do opiſania podróży do Biłgoraia, w którym ſię znayduią wierſze* 1. Satyra 2. o Obowiązkach obywatela do mego Brata 3. Do moiego worka 4. Czerwony złoty. 5. Laur. 6. D. P. Antoniego. 7. Do P. Woyciecha. 8. Do P. Jędrzeia. 9. Do J. O. Xcia Staniſława Poniatowſkiego obieżdzaiącego Polſkę &c. 6. *Pamiętnikowi* pro memoria.

Prokop Bądarczuk Kapeliſta na klarynecie i na ſkrzypcach grać umiejący, pierwiey w Domu, potym w Warſzawie u Metra Fiſzera przez kilka lat edukowany, własny poddany J. P. Komara Staroſty Szołomeckiego, w liberyi nowey, i ſurducie popielatym a w ſpodniach i kamizelce ſzafirowych w pieniądzach okradſzy Pana ſwego w Wilnie, z klarynetem ex B. uciekł d. 9. 8bra ma on około lat 20. cięki, białokurowaty, rodem ze wſi Szołomek z Wdztwa Kijow: Pan iego wielce upraſza, o przytrzymanie, i danie znać do Pocztamtu Wileńſkiego.